

Presă și informare

Curtea de Justiție a Uniunii Europene

COMUNICAT DE PRESĂ nr. 96/15

Luxemburg, 9 septembrie 2015

Hotărârea în cauza C-160/14

João Filipe Ferreira da Silva e Brito și alții/Estado português

Statul portughez va trebui să despăgubească lucrătorii societății Air Atlantis, fostă filială a TAP

Curtea Supremă portugheză avea obligația de a sesiza Curtea cu o cerere de decizie preliminară cu privire la noțiunea „transfer de unități”

O directivă a Uniunii¹ prevede că trebuie să se considere drept „transfer” cesiunea unei unități economice care își menține identitatea, cu obiectivul de a desfășura o activitate economică, indiferent dacă acea activitate este centrală sau auxiliară. Directiva se aplică în cazul oricărui transfer al unei întreprinderi, unități sau al unei părți de întreprindere sau de unitate către un alt angajator, atunci când acest transfer este rezultatul unei cesiuni convenționale sau al unei fuziuni. Directiva stabilește că drepturile și obligațiile cedentului care decurg dintr-un contract de muncă sau un raport de muncă existent la data transferului, în cazul unui astfel de transfer, sunt transferate cesionarului.

În luna februarie 1993, Air Atlantis (denumită în continuare „AIA”), societate întemeiată în anul 1985 și care își desfășura activitatea în sectorul curselor charter, a fost dizolvată. În acest cadru, domnul Ferreira da Silva e Brito, precum și alte 96 alte persoane au făcut obiectul unei concedieri colective. Începând cu luna mai 1993, TAP, principalul acționar al AIA, a început să opereze o parte din cursele pe care AIA se angajase să le efectueze în perioada cuprinsă între 1 mai și 31 octombrie 1993. TAP a efectuat de asemenea un anumit număr de curse charter, piață pe care nu își desfășurase activitatea până atunci, rutele respective fiind deservite anterior de AIA. În acest scop, TAP a utilizat o parte din echipamentul pe care AIA îl utiliza pentru activitățile sale, în special patru avioane. TAP și-a asumat de asemenea plata ratelor scadente corespunzătoare contractelor de leasing pentru aceste avioane și a preluat echipamentul birotic pe care AIA îl deținea și îl utiliza în unitățile sale din Lisabona și din Faro (Portugalia), precum și alte bunuri mobile. În plus, TAP a recrutat o parte din foștii salariați ai AIA.

Domnul Ferreira da Silva e Brito și ceilalți 96 de lucrători au sesizat Tribunal do Trabalho de Lisboa (Tribunalul pentru Litigii de Muncă din Lisabona, Portugalia) cu o acțiune împotriva concedierii colective ai cărei destinatari fuseseră. Ei solicitau reintegrarea în cadrul TAP, precum și plata remunerațiilor lor. Tribunal de Trabalho de Lisboa a decis în sensul existenței unui transfer de unități și a dispus reintegrarea lucrătorilor în categoriile corespunzătoare, precum și plata unor despăgubiri. Sesizat în apel, Tribunal da Relação de Lisboa (Curtea de Apel din Lisabona) a anulat hotărârea pronunțată în primă instanță. Lucrătorii au formulat atunci recurs la Supremo Tribunal de Justiça (Curtea Supremă portugheză) care, printr-o hotărâre din 25 februarie 2009, a statuat că concedierea colectivă nu era afectată de nicio nelegalitate. Instanța menționată a observat că, pentru a exista un transfer de unități, nu este suficientă „simpla continuare” a activității economice, ci este totodată necesar să se păstreze identitatea unității. Unii dintre lucrători au solicitat ca Supremo Tribunal de Justiça să sesizeze Curtea de Justiție cu o cerere de decizie preliminară, însă Curtea Supremă portugheză a apreciat că nu exista nicio îndoială pertinentă în ceea ce privește interpretarea dreptului Uniunii care să impună trimiterea preliminară.

¹ Directiva 2001/23/CE a Consiliului din 12 martie 2001 privind apropierea legislației statelor membre referitoare la menținerea drepturilor lucrătorilor în cazul transferului de întreprinderi, unități sau părți de întreprinderi sau unități (JO L 82, p. 16, Ediție specială, 05/vol. 6, p. 20).

Lucrătorii au formulat atunci în fața Varas Cíveis de Lisboa (instanța de prim grad din Lisabona) o acțiune în răspundere civilă extracontractuală împotriva statului portughez, prin care solicitau ca acesta din urmă să fie obligat la repararea anumitor prejudicii patrimoniale pe care le-au suferit. Ei susțin că hotărârea pronunțată de Supremo Tribunal de Justiça este vădit nelegală, în măsura în care (i) conține o interpretare eronată a noțiunii „transfer de unități”, în sensul directivei, și (ii) în măsura în care această instanță și-a încălcat obligația de a adresa Curții întrebări privind interpretarea dreptului Uniunii. Varas Cíveis de Lisboa solicită Curții să stabilească dacă (i) noțiunea „transfer de unități” din directivă include situația în care se găseau lucrătorii societății AIA, (ii) dacă Supremo Tribunal de Justiça avea obligația de a proceda la sesizarea Curții cu o trimitere preliminară privind interpretarea acestei noțiuni și (iii) dacă legislația portugheză se opune dreptului Uniunii prin faptul că impune anularea prealabilă a hotărârii care cauzează prejudicii drept temei pentru solicitarea de despăgubiri îndreptată împotriva statului.

Prin hotărârea sa de azi, **Curtea declară că noțiunea „transfer de unități” din directivă include situația în cauză.**

Curtea amintește că într-o situație care privește sectorul transporturilor aeriene, **transferul de materiale trebuie considerat un element esențial în scopul de a aprecia existența unui „transfer de unități” în sensul directivei; aceasta subliniază în plus că TAP s-a substituit AIA în contractele de leasing de avioane și le a utilizat pe acestea din urmă în mod efectiv, ceea ce demonstrează preluarea unor elemente indispensabile continuării activității desfășurate anterior de AIA.** Curtea precizează de asemenea că a fost preluat un anumit număr de alte echipamente. Aceasta adaugă că **legătura funcțională de interdependență și de complementaritate dintre acești factori constituie elementul pertinent pentru a decide în sensul menținerii identității unității transferate.** Astfel, menținerea unei asemenea legături funcționale permite cesionarului să îi utilizeze chiar dacă, după transfer, aceștia din urmă sunt integrați într-o nouă structură organizațională diferită în scopul de a continua o activitate economică identică sau analogă.

Curtea declară de asemenea că în scopul de a evita riscul unei interpretări eronate a dreptului Uniunii, Supremo Tribunal de Justiça avea obligația de a o sesiza cu o cerere de decizie preliminară referitoare la noțiunea „transfer de unități” în sensul directivei. Astfel, Curtea consideră (i) că este vorba despre o instanță ale cărei decizii nu sunt supuse unei căi de atac în dreptul intern și (ii) că au existat decizii divergente ale unor instanțe judecătorești inferioare în ceea ce privește interpretarea acestei noțiuni, cât și dificultăți de interpretare recurente ale acesteia în diferitele state membre.

Curtea stabilește în sfârșit că **dreptul Uniunii se opune unei legislații naționale care, asemenea legislației portugheze, impune, drept condiție prealabilă pentru constatarea răspunderii statului, anularea deciziei cauzatoare de prejudicii, în condițiile în care o astfel de anulare este, în practică, exclusă.** Curtea subliniază că o astfel de normă de drept național poate face excesiv de dificilă obținerea reparării prejudiciilor ocazionate de încălcarea dreptului Uniunii, dat fiind că ipotezele în care decizii ale Supremo Tribunal de Justiça ar putea fi supuse unei reexaminări sunt extrem de limitate.

MENȚIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Instanța națională are obligația de a soluționa cauza conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

[Textul integral](#) al hotărârii se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 3708

Imagini de la pronunțarea hotărârii sunt disponibile pe „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106